

N:o 33.

Af Herr Sven Nilsson: Angående ändring i bestämmelserna om folkskollärares och lärarinnors lönevilkor.

Enligt Kongl. Kungörelsen den 20 Januari 1882 åtnjuter lärare eller lärarinna vid folkskola i årlig lön, dels 50 kubikfot 4 kannor spanmål, hälften råg och hälften af det sädesslag, hvori kronotionden i orten utgöres, och dels penningar till så stort belopp, att hela lönen, inberäknadt spanmålens värde, efter markegångspriset för året, uppgår till minst 500 kronor. Efter 5 års förlopp skall lönen, om läraren eller lärarinnan under tiden oförvitligen tjenstgjort, höjas till 600 kronor, hvarförutan skoldistriktet har skyldighet att förse läraren eller lärarinnan med tjenlig bostad och nödigt bränsle samt sommarbete och vinterfoder åt en ko, eller i ersättning härför 31 kubikfot 5 kannor spanmål och, så vidt ske kan, ett lämpligt jordland till begagnande för eget behof af jordfrukter. Om undervisningen i skolan fortsättes öfver 8 månader af året, skall lönen höjas med $\frac{1}{8}$:del af minimilönen för hvarje öfverskjutande månad, husrum, bostad och kofoder dock deri inbegripna.

Förlidet års Riksdag beviljade med anledning af enskild motionärs framställning på extra stat för år 1884 ett förslagsanslag af 180,000 kronor för att användas till förbättring af löner åt sådane ordinarie lärare och lärarinnor, som under minst 5 år i denna egenskap oförvitligen tjenstgjort, så vida kommunen redan beviljat lärare eller lärarinna en kontant aflöning af 700 kronor eller för innevarande år höjt lönen till nämnda belopp, af hvilket belopp staten bidrager med $\frac{2}{3}$:delar och skoldistriktet med $\frac{1}{3}$:del.

Med anledning af detta Riksdagens beslut hafva rikets samtliga kommuner blifvit satta i tillfälle att uttala sin mening i frågan om skollärares löneförbättring. Af de beslut, som i kommunerna blifvit fattade, lärer framgå, att större delen af rikets kommuner ökat lönen till sina lärare och lärarinnor för innevarande år till ofvannämnda be-
lopp 700 kronor, hvarigenom det beviljade anslaget alltså torde komma att användas. Häraf torde framgå, att kommunerna för sin del uttalat sig för de ifrågasatta löneförhöjningarna.

Kongl. Maj:t har icke till innevarande års Riksdag framlagt något förslag till omreglering af nu ifrågavarande lärares eller lärarinnors löner, utan endast äskat samma anslag 180,000 kronor, som af förlidet års Riksdag för ändamålet beviljades. Då det således vill synas som frågan om en fullständig lönerreglering ännu någon tid kommer att anstå, hvarunder de olägenheter, som vidlåda det nuvarande aflönings-sättet, således jemväl komma att fortfara, har jag ansett mig böra, icke allenast i lärarnes och lärarinnornas, utan jemväl i kommunernas intresse, föreslå, att dessa löner, så vidt det utan olägenhet ske kan, bestämmas i kontanta penningar, på samma gång jag förordar den löneförhöjning, som förlidet år beviljades. De olägenheter, som uppkomma genom att utgöra aflöningar med naturaprestationer, äro af den beskaffenhet, att jag väl ej behöfver framhålla dem här. Lagstiftarne i vårt land hafva tid efter annan borttagit detta aflönings-sätt för de flesta, icke allenast af statens, utan jemväl af kommunens tjene-
nare, och samma skäl, som talat för dessa reformers genomförande på andra områden, gälla äfven här.

Ehuru jag för min del icke ser någon fara uti att i detta afseende taga steget fullt ut, torde det må hända ännu erfordras någon tid, för att genomföra denna reform fullständigt. Säkerligen skulle stora besparingar för landet varit vunna under den förflutna tiden, till ingen skada för lärarne, om dessa från början endast haft kontant lön. Nu hafva emellertid de flesta församlingar i riket uppfört sina skolhus med bostäder för lärarne, hvarigenom man för längre tid torde hafva fastläst detta aflönings-sätt, som med sig naturligen förenar bostadens uppvärmning. Af dessa skäl vågar jag icke föreslå naturaprestationers upphäfvande i detta afseende, men vill till Riksdagen hemställa, att de i öfrigt måtte försvinna och i stället ersättas med kontanta penningar.

Jag föreslår derföre, att Riksdagen måtte besluta den förändringen i förenämnda Kongl. kungörelse,

att ordinarie lärare eller lärarinna vid folkskola skall åtnjuta i årlig lön 600 kronor. Har lärare eller

lärarinna oförvitligen tjenstgjort i 5 år, då skall lönen, om den ej uppgår till 800 kronor, till sistnämnda belopp höjas, och åligger det skoldistriktet att derjemte förse lärare och lärarinna med tjenlig bostad och nödigt bränsle samt, så vidt ske kan, ett lämpligt jordland för begagnande till trädgård.

Om detta förslag antages, får skollärare och lärarinna samma lön, som förlidet år af Riksdagen bestämdes, samt i ersättning för sommarbete och vinterfoder till en ko, som får ersättas med 31 kubikfot 5 kannor spanmål, en bestämd lönefyllnad med 100 kronor kontant, hvilket i vanliga fall öfverstiger spanmålsvärdet. Den fördelen skulle äfven vinnas för så väl skolläraren som kommunen, att lärarens lönebelopp icke för hvarje år skulle behöfva underkastas kommunens beslut, hvilket blir fallet, om förra årets riksdagsbeslut kommer att lända till efterrättelse.

Om Riksdagen gillar detta förslag, anser jag att, i likhet med hvad hittills egt rum, staten bör bidraga med $\frac{2}{3}$:delar och kommunen med återstående $\frac{1}{3}$:del af den kontanta aflöningen. För att genomföra förslaget erfordras alltså ett större anslag af statsmedel än hvad som af Kongl. Maj:t vid innevarande riksdag begärts. Att fullt exakt kunna bestämma den summa, som för ändamålet erfordras, är naturligtvis vanskligt, men torde med säkerhet kunna beräknas till något mer än dubbelt det belopp, som Kongl. Maj:t äskat, och då anslaget torde lika som hittills få karakteren af förslagsanslag, får jag tillika föreslå,

att till bestridande af den kontanta lönen till skollärare och lärarinna skall staten bidraga med $\frac{2}{3}$:delar och skoldistriktet med $\frac{1}{3}$:del, för hvilket ändamål jag anhåller att Riksdagen ville bevilja ett förslagsanslag af 400,000 kronor.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1884.

Sven Nilsson.